

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMMN808 Történeti dialektológia-szociolingvisztika ea.

Tantárgy neve: Történeti dialektológia-szociolingvisztika	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN808, BTMMN809, BTMMN810 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Gréczi-Zsoldos Enikő adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Gréczi-Zsoldos Enikő adjunktus	
Tantárgyi egység: Történeti dialektológia-szociolingvisztika ea.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN808 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2Ö (A szak kerestféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak ősszel, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: BTMMN808: 2 előadás, BTMMN809, BTMMN810: 1 szeminárium, 3 konzultáció (A nappali képzés heti órászáma 14 héten át. A levelező képzések féléves órászáma a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves órászáma 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves órászáma 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMMN808: kollokvium, BTMMN809, BTMMN810: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): Az előadás bemutatja a nyelvjárástörténet és a történeti szociolingvisztika vizsgálati lehetőségeit. A hallgatók megismerhetik, hogy az ún. hagyományos, rendszerközpontú nyelvtörténeti elemzésen kívül más lehetőségek, módszerek segítségével is megközelíthetjük a nyelvemlékeket. Az előadás célja a szociális-társadalmi-történeti-területi összefüggések láttatása, ennek a szemléletnek a bemutatása és a fenti szempontoknak az érvényesítése az egykori szövegek elemzésében. Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Tájékozott a magyar nyelvű szövegek és kulturális jelenségek nyelvi és irodalmi értelmezésének ismert eljárásai és módszerei, valamint ezek szakmailag elfogadott kontextusai és értékelései terén. Tisztában van a nyelvtudomány és az irodalomtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel. <i>képesség:</i> Képes értelmezni a magyar nyelv sajátosságait, valamint a magyar nyelvi hagyományon belüli összefüggéseit, történeti beágyazottságát. Képes átlátni a magyar nyelvi hagyományok szerepét a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítésében. <i>attitűd:</i> Érti és elfogadja, hogy a nyelvi jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Nyitott a magyar és más kulturális közösségek irányában. Törekszik szakmai nyelvtudásának fejlesztésére. <i>autonómia és felelősség:</i> Kialakít olyan, történetileg és világnézetileg koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. A magyar nyelv és irodalom területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.	

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban: 1. A történeti szociolingvisztika tudománya, a diszciplína tárgya, célja, lehetőségei 2. A történeti dialektológia, a nyelvjárástörténet mibenléte, célja, tárgya, kutatási területei 3. A hazai történeti szociolingvisztikai kutatások 4. A történeti szociolingvisztika a nemzetközi nyelvtudományban 5. Suzanne Romaine elmélete 6. A hazai nyelvjárástörténeti kutatások 7. A nemzetközi történeti dialektológiai kutatások 8. A levéltárak szerepe és feladata 9. A nyelvemlékekről általában. A nyelvemlékek műfaji kategóriái. 11. Beszéd és írás viszonya 12. A nyelvi rekonstrukció 13. Az egykori jogi szövegek alműfajai, jellemzői 14. A misszilisek jellemzői 15. A perszövegek jellemzői
Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):   A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.
Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K SZ   A kód jelentése: A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerzhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.   K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma. Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.   SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerzhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.   KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.
Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban: Benkő Loránd 1957. <i>Magyar nyelvjárástörténet</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest   Romaine, Suzanne 1988. <i>Historical sociolinguistics: Problems and methodology</i>. Sociolinguistics.   Soziolinguistik, edited by Ulrich Ammon; Norbert Dittmar and Klaus J. Mattheier. Walter de Gruyter Verlag, Berlin, 1452–69.   Gréczi-Zsoldos Enikő 2007. <i>Nógrád vármegye nyelve a XVII. században</i>. NML, Salgótarján
Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban: Bynon, Theodora 1997. <i>Történeti nyelvészet</i>. Osiris Kiadó, Bp.   Feldbusch, Elisabeth 1988. <i>Entstehung der geschriebenen Sprache: Sociolinguistics</i>.

Soziolinguistik (hrgs.) Ulrich Ammon; Norbert Dittmar and Klaus J. Mattheier. Walter de Gruyter Verlag, Berlin, 1469–1479.

Kiss Jenő 1997. A nyelvtörténet a magyar dialektológiában. *Magyar Nyelvjárások XXXIV*, 43–50.